

Bijlage X: Peilingresultaten weerbaarheid Kerkrade

Toelichting

Doel

Het doel is om snel een globaal beeld te krijgen van het huidige weerbaarheidsniveau in de Kerkraadse samenleving. Het gaat om een peiling, geen volledig statistisch onderzoek. Dat heeft wel implicaties voor de representativiteit, maar dat is in deze fase niet het doel. In deze oriënterende fase is een beeld op hoofdlijnen voldoende om in ieder geval globaal inzicht in de lokale situatie te krijgen en handvatten te hebben voor de lokale opgave. Een peiling is daarvoor voldoende informatieve waarde, met als kanttekening dat voorzichtiger omgegaan moet worden met het generaliseren van de resultaten.

Voor de inhoud van de vragenlijst is onder meer gekeken naar bestaande onderzoeken, zoals de Risico- en Crisisbarometer (NCTV, I&O Research), Onderzoek naar weerbaarheidsgedragingen (NCTV, D&B), en onderzoek van het Rode Kruis. De belangrijkste thema's die verwerkt zijn in de peiling zijn:

- Zorgen van inwoners
- Voorbereiding: noodpakket en noodplan
- Zelfredzaamheid en samenredzaamheid
- Communicatie en rol van gemeente in noodsituaties en weerbaarheid

Veldwerk

Voor het afnemen van de peiling is de Gemeentepeiler als instrument gebruikt. Dit betekent dat de peiling sec digitaal is afgenomen, binnen het vaste panel van de Gemeentepeiler. Dit sluit aan bij de doelstelling om een snelle peiling uit te voeren, maar heeft dus wel implicaties voor de generaliseerbaarheid.

De peiling is afgenomen tussen 14 en 29 april. Belangrijk is om hierbij op te merken dat de peiling dus precies afliep op de dag van de grote stroomstoring in Spanje en Portugal. Het mogelijke effect dat deze gebeurtenis op de perceptie van de Kerkraadse inwoners heeft, zit dus niet in de peilingresultaten.

Respons

In totaal hebben 552 inwoners deelgenomen. Dat is X% van het panel en X% van de bevolking van 18 jaar en ouder. Dat is ruim voldoende voor een betrouwbaarheid van 95% (bij een foutmarge van 5%). Over het algemeen zullen de meest kwetsbare groepen ondervertegenwoordigd zijn, en dat is juist bij dit thema van belang. De werkelijkheid is dus waarschijnlijk *negatiever* dan deze resultaten laten zien.

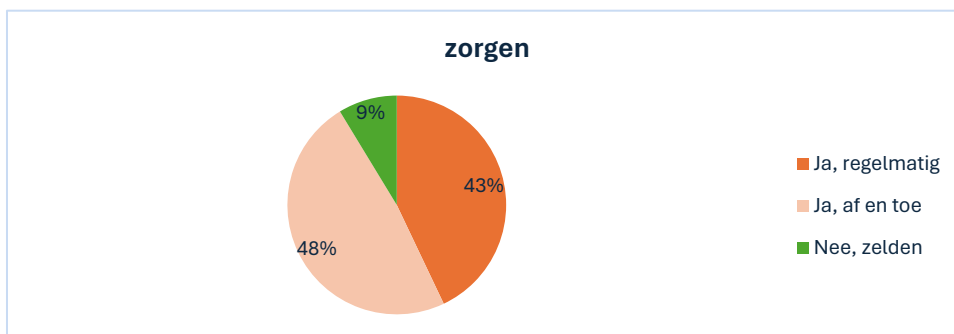
Resultaten

Zorgen

Als eerst is gevraagd of mensen zich wel eens zorgen maken, en zo ja, waarover:

1. Maakt u zich wel eens zorgen over de huidige situatie in de wereld?
2. Waar maakt u zich het meest zorgen over? (open vraag)

Zoals te zien is in onderstaande figuur maakt 91% zich af en toe of zelfs regelmatig zorgen over de huidige situatie in de wereld. Wanneer deze respondenten gevraagd wordt waar zij zich het meest zorgen over maken, noemt ruim de helft oorlog. Het gaat dan om de huidige oorlogen in de wereld, maar een deel maakt zich ook zorgen voor een mogelijke oorlog in Nederland. In het verlengde daarvan worden ook de huidige geopolitieke ontwikkelingen (wereldleiders, machtsverschuivingen, dictaturen) genoemd. Daarnaast noemt ook een aanzienlijk deel van de respondenten (16%) de ontwikkelingen in de (Nederlandse) samenleving als reden van hun zorgen. Het gaat dan om onder meer egoïsme, onverdraagzaamheid, polarisatie en extremisme. Ook het klimaat, milieu en (klimaat-)rampen worden vaker genoemd (13%), alsmede financiële en economische zorgen (kosten, inflatie, recessie, handelsoorlog) door ca. 12%. Tot slot worden de Nederlandse democratie en politiek, geweld en criminaliteit, en cyberaanvallen en uitval van o.a. stroom en schoon drinkwater vaker genoemd.

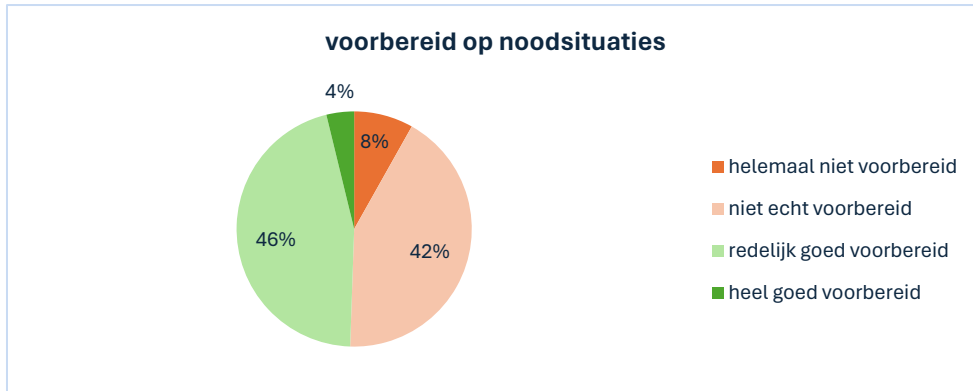

Voorbereid zijn

Vervolgens is gevraagd of de mensen ook voorbereid zijn op noodsituaties:

3. Hoe goed voelt u zich voorbereid op noodsituaties (zoals langdurige stroomuitval, extreem weer)?

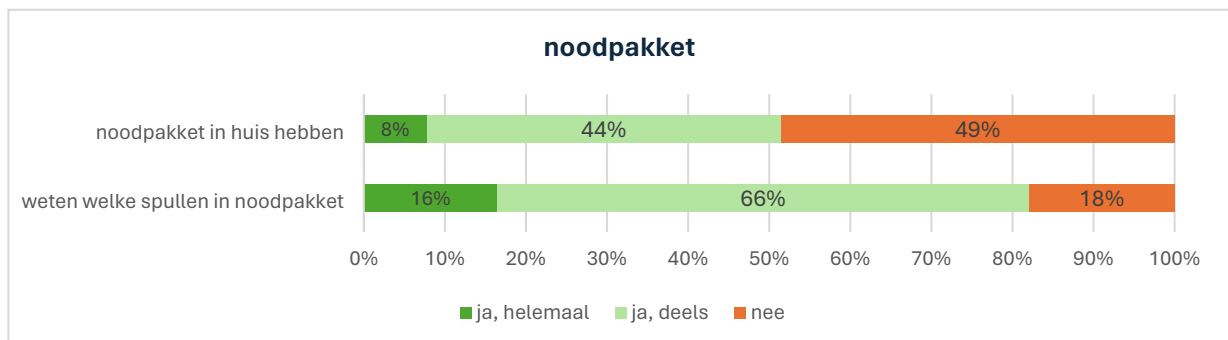
In onderstaande figuur is te zien dat ongeveer de helft aangeeft zich redelijk tot heel goed voorbereid voelt, terwijl de andere helft zich niet echt of helemaal niet voorbereid voelt.

Om dieper in te gaan op het thema voorbereiding is zowel gevraagd naar voorbereiding op het gebied van noodpakketten en het opstellen van een noodplan. Allereerst is gevraagd naar de noodpakketten:

4. Weet u welke spullen minimaal in een noodpakket zouden moeten zitten?
5. Heeft u thuis een noodpakket in geval van noodsituaties?
6. Welke van onderstaande spullen heeft u op dit moment al in huis?
7. Heeft u genoeg geld om een noodpakket samen te stellen?

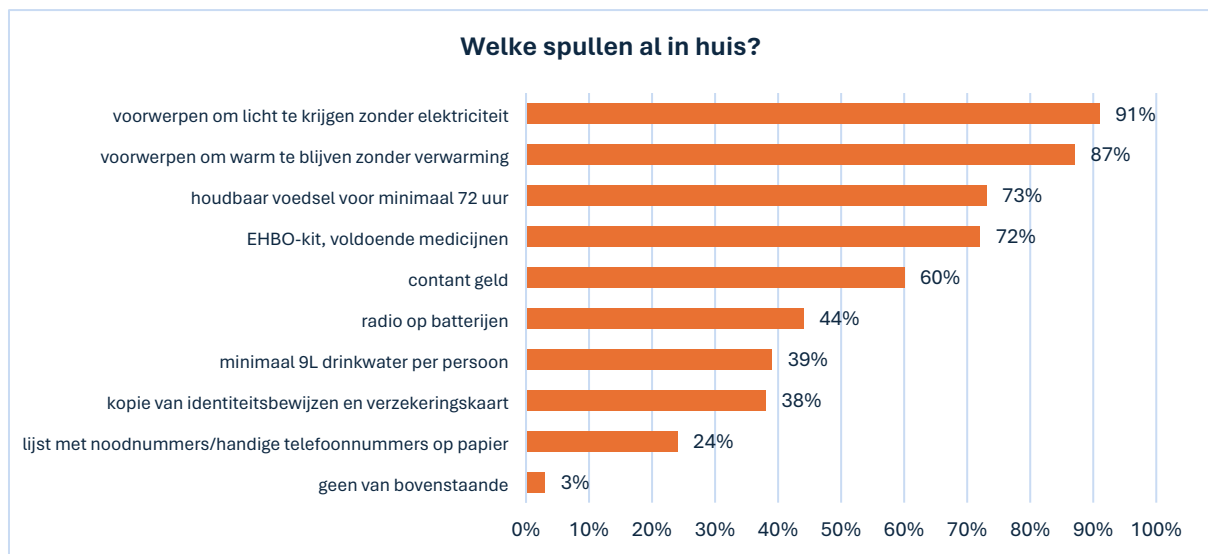
Ruim de helft van de inwoners heeft al (deels) een noodpakket in huis. De andere helft heeft dus nog geen noodpakket samengesteld. De meeste mensen weten ook (deels) wat in een noodpakket moet zitten, maar 18% weet dit niet. Daarnaast geeft de meerderheid aan te denken (waarschijnlijk) genoeg geld voor een noodpakket te hebben; 8% denkt van niet en 10% weet het niet zeker.

Binnen de groep mensen die geen noodpakket in huis heeft, is het aandeel mensen dat niet weet wat er in een noodpakket zit hoger (35% t.o.v. 18%), alsmede het aandeel mensen dat (waarschijnlijk) niet genoeg geld denkt

te hebben (11% t.o.v. 8%). Mogelijk zijn dit dus oorzaken die ten grondslag liggen aan het feit dat mensen nog geen noodpakket hebben.

Als naar de specifieke spullen die in een noodpakket horen gevraagd wordt, is een uiteenlopend beeld te zien. De meeste mensen hebben al lichtbronnen als zaklampen en kaarsen (91%) en extra dekens om warm te blijven (87%) in huis. Ook houdbaar voedsel, een EHBO-kit en voldoende medicijnen en contant geld hebben de meeste respondenten wel in huis. Dit zijn ook spullen die mensen vaak los van noodsituaties al in huis hebben. Als het gaat om specifiekere onderdelen van het noodpakket, zoals een radio op batterijen, of extra flessen drinkwater, is te zien dat al minder dan de helft dit in huis heeft. Papieren kopieën/versies van identiteits- en verzekeringsbewijzen en telefoonnummers behoren het minst tot de huidige inboedel van de respondenten. N.B.: slechts 3% geeft aan dat ze helemaal geen van deze spullen in huis hebben. Dat is dus lager dan de 49% die aangeeft helemaal geen noodpakket (ook niet deels) in huis te hebben. Veel respondenten hebben dus wel al een deel van deze spullen in huis, maar bestempelen deze nog niet als noodpakket.

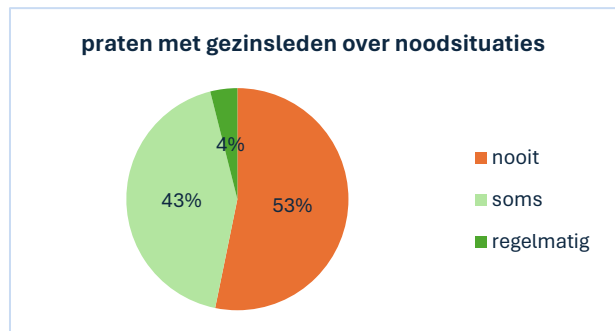
Daarnaast is ook gevraagd of mensen wel eens een noodplan hebben opgesteld en/of over wat te doen in noodsituaties praten met hun gezinsleden:

8. Heeft u ooit een noodplan opgesteld voor uw huishouden?
9. Hoe vaak bespreekt u met uw gezinsleden wat te doen in een noodsituatie?

Hierbij is de volgende definitie van een noodplan meegegeven:

In een noodplan bespreekt en beschrijft u bijvoorbeeld wie u belt in een noodsituatie, wat u doet als u gezinsleden niet kunt bereiken, waar u naartoe kunt, hoe u uw gas of elektra kunt afsluiten e.d.

Als gekeken wordt naar dit onderwerp, is het beeld minder beduidend negatiever dan op het gebied van noodpakketten, zoals te zien in onderstaande figuren. Slechts 20% heeft ooit een noodplan opgesteld. Daarnaast heeft meer dan de helft van de respondenten nooit met hun gezinsleden gesproken over wat te doen in een noodsituatie.

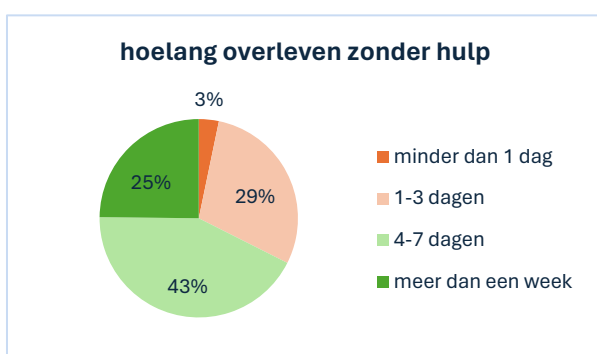
Zelfredzaamheid en samenredzaamheid

Om de zelfredzaamheid van inwoners te peilen, zijn de volgende vragen gesteld:

10. Hoelang zou u zelf kunnen overleven zonder hulp van buitenaf? Denk hierbij bijvoorbeeld aan langdurige stroomuitval, waarbij supermarkten ook niet geopend zijn.
11. Bent u in het dagelijks leven afhankelijk van anderen?
12. Waarvan of waarvoor bent u afhankelijk van anderen?

In onderstaande figuren is te zien dat ongeveer een derde van de respondenten denkt minder dan 3 dagen (de 72 uur zelfredzaamheid waarover gesproken wordt) te overleven zonder hulp van buitenaf in een noodsituatie. 9% van de respondenten is in hun dagelijks leven al afhankelijk van anderen. Deze mensen zijn vooral afhankelijk van huishoudelijke hulp (53%), medische zorg (49%) of vervoer (49%).

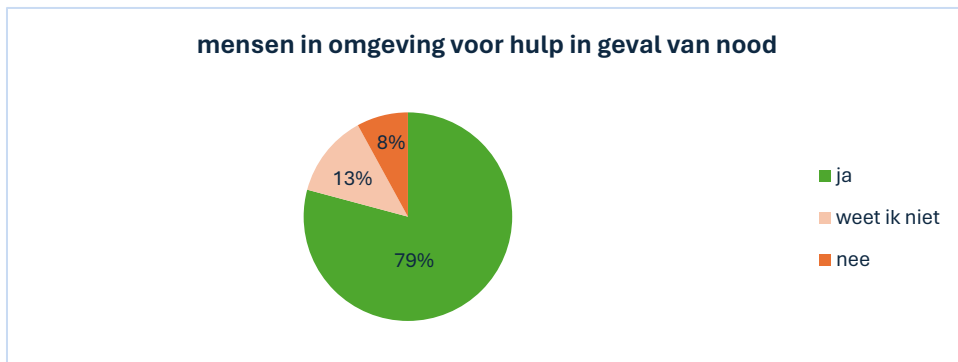
N.B.: dat betekent dus dat ook mensen die in het dagelijks leven niet afhankelijk zijn denken minder dan 3 dagen of zelfs 1 dag te kunnen overleven in een noodsituatie.

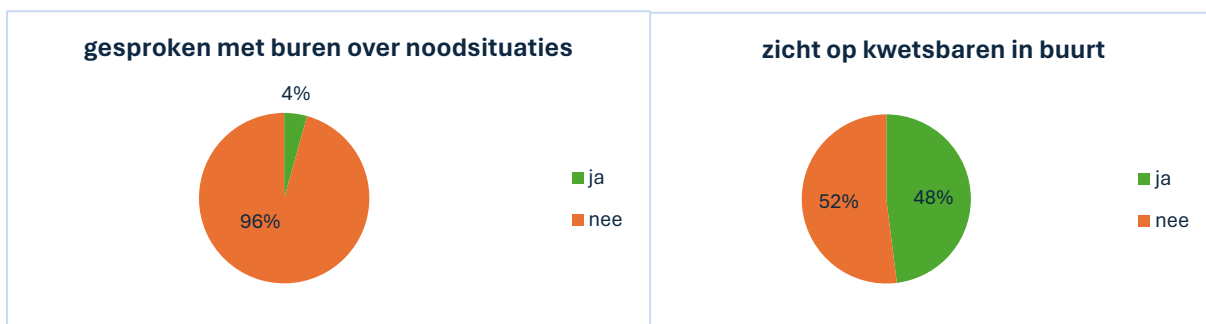
In geval van lage zelfredzaamheid, is samenredzaamheid des te belangrijker. Om de inzicht te krijgen in de samenredzaamheid, zijn de volgende vragen gesteld:

13. Heeft u in geval van nood mensen in uw omgeving die u zouden kunnen helpen (familie, vrienden, burenen)?
14. heeft u met uw burenen gesproken over voorbereid zijn op een noodsituatie of ramp?
15. Heeft u zicht op mensen in uw buurt met een kwetsbare gezondheid of die minder zelfredzaam zijn tijdens een noodsituatie?
16. Bent u bereid en in staat om andere mensen in uw buurt te helpen in een noodsituatie (medische hulp, vervoer)?

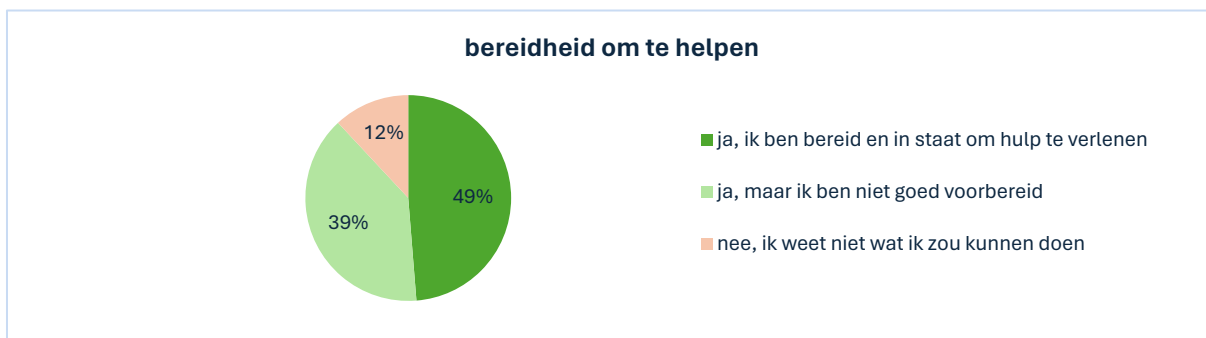
Het merendeel van de respondenten geeft aan mensen in hun omgeving te hebben die te hulp kunnen schieten in geval van nood. Echter, ruim 20% geeft aan dit niet te weten of dit niet te hebben. Als ingezoomd wordt op de mensen die in hun dagelijks leven afhankelijk zijn (o.b.v. vraag 11), is dit aandeel juist nog groter, te weten 32%.

De directe omgeving, i.e. de buurt, kan een belangrijke factor zijn voor de samenredzaamheid. Toch ligt hier nog een grote opgave. Slechts 4% heeft wel eens met burens gesproken over noodsituaties. Ook heeft ruim de helft geen zicht op de kwetsbare inwoners van een buurt.

Wel is een grote meerderheid bereid om te helpen in geval van noodsituaties. Bijna de helft (49%) is in staat te zijn om te helpen. Van de andere helft geeft een groot deel aan wel bereid te zijn, maar niet goed genoeg voorbereid te zijn om te kunnen helpen. Een kleine groep van 12% zou niet weten wat ze zouden moeten kunnen doen.

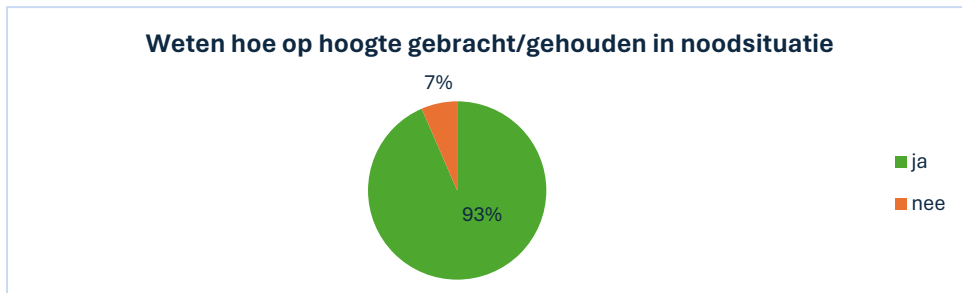

Communicatie en rol gemeente bij noodsituaties

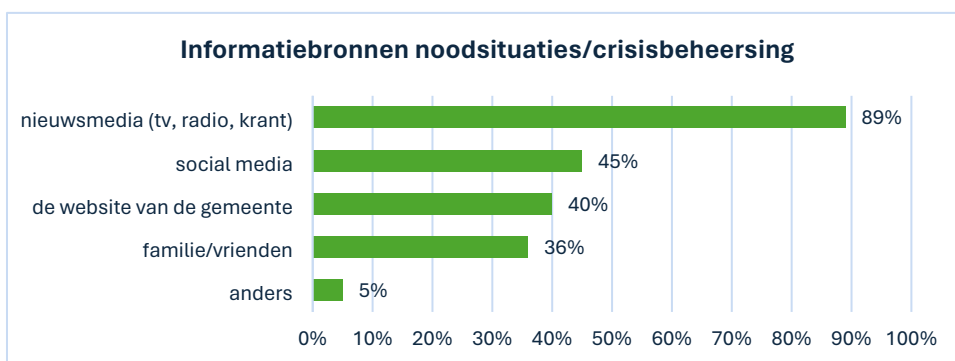
Tot slot is ingegaan op de communicatie en rol van de gemeente in geval van noodsituaties. Voor het onderwerp communicatie zijn de volgende twee vragen gesteld:

17. Weet u hoe u op de hoogte gebracht en gehouden wordt in een noodsituatie (NL-Alert, sirene, radio)?
18. Waar haalt u uw informatie vandaan over noodsituaties en crisisbeheersing?

De meeste respondenten weten hoe ze op de hoogte gebracht en gehouden worden in geval van een noodsituatie. 7% weet dit echter niet.

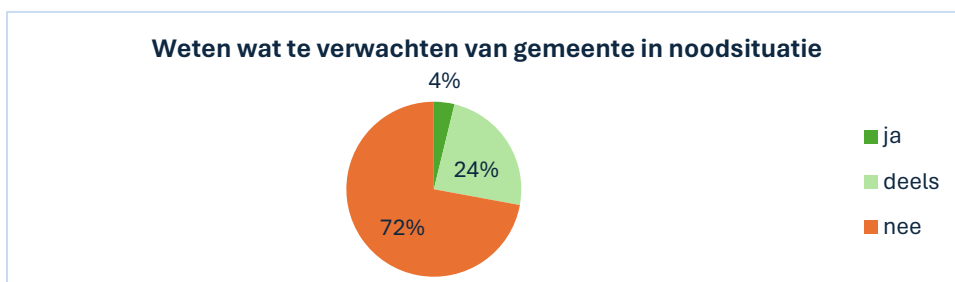
De meeste mensen halen hun informatie over noodsituaties en crisisbeheersing uit de verschillende nieuwsmedia, zoals tv en radio (89%). Iets minder dan de helft van de respondenten gebruikt social media of de website van de gemeente, en ruim een derde haalt informatie op bij familie en vrienden. Als andere opties worden burens, het werk, de veiligheidsregio en andere websites genoemd.

Over de rol van de gemeente bij noodsituaties, zijn de volgende twee vragen gesteld:

19. Weet u wat u van de gemeente kan verwachten in een noodsituatie?
20. Wat zou de gemeente Kerkrade volgens u kunnen doen om de weerbaarheid van de bevolking te verbeteren? (open vraag)

Bijna driekwart van de respondenten weet niet wat ze van de gemeente kunnen verwachten.

Als gevraagd wordt naar de rol die de gemeente Kerkrade kan betekenen, komen uiteenlopende antwoorden. De belangrijkste thema's die vaker benoemd worden zijn samengevat in onderstaande tabel. Het vaakst wordt informatie en voorlichting genoemd. Het gaat dan om algemene voorlichting voor de bewustwording, maar ook

concreter brochures met tips over voorbereiding en wat te doen in een noodgeval. Daarbij wordt veelal genoemd dat de informatie iedereen moet bereiken in de vorm van huis-aan-huis-bezorging, of informatiebijeenkomsten in de buurt.

Ook noodpakketten worden veelvuldig genoemd. De rol die de gemeente hierin zou moeten spelen, verschilt echter. Sommige respondenten zien alleen een informatieve rol (wat hoort erin, waar te krijgen), anderen zien een rol bij de collectieve inkoop en (betaalbare) verkoop door de gemeente op bekende verkooppunten. En een deel is van mening dat de pakketten gratis verstrekt moeten worden, of in ieder geval gratis aan de minima. Extra aandacht voor de kwetsbare groepen wordt sowieso vaker genoemd. Ook noodsteunpunten worden vaker genoemd, waar mensen terecht moeten kunnen in noodsituaties voor informatie en hulp, maar ook spullen (schoon drinkwater, voedselpakketten, noodstroom). Enkel gaan verder en zien ook de noodzaak voor schuilplaatsen. Tot slot kan de rol van de gemeente bestaan uit actieve voorbereiding door trainingen en oefeningen van noodsituaties, en ook speciale mensen in buurten opleiding om te kunnen helpen.

aandachtspunt	Genoemd door:	Verdieping/verdere toelichting
Informereren, voorlichting	42%	- Vorm: - Aandacht voor bereik: huis-aan-huis - Informatiebijeenkomsten - Informatiepunten - Frequenter op social media/website/tv - Inhoud: - Algemene informatiebrief (bewustwording) - Boekje/checklist: - Wat te doen in noodsituatie - Wat moet in een noodpakket - Waar kan ik terecht - Handige telefoonnummers - Extra aandacht voor verschillende type noodsituaties (ook wanneer het voltrekt) via verschillende media
Noodpakket	14%	- Informereren over samenstelling - Goedkoop/betaalbaar aanbieden (vergoeding) - Collectieve inkoop/verkooppunten - Gratis aanbieden - Gratis aanbieden aan minima/kwetsbaren
Noodsteunpunten	6%	- Voor informatie - Voor opvang of hulp - Voor schoon drinkwater - Voor voedselpakketten - Voor noodstroomvoorziening
Schuilplekken	3%	
Aandacht voor kwetsbaren	2%	- Inzichtelijk hebben waar - Aandacht bij communicatie - Aandacht/ondersteuning bij voorbereiding
Oefenen/trainen	2%	